

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN TOETSINGSJAAR 2019

Raad voor Toezicht NBA

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Oktober 2020

VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2019

RAAD VOOR TOEZICHT

De Raad voor Toezicht van de NBA beoordeelt de kwaliteit van de beroepsuitoefening door accountants. Dit doet de Raad vooral door het uitvoeren van periodieke en risicogerichte kwaliteitsbeoordelingen bij accountantspraktijken. Naast het op peil houden dan wel bereiken van de gewenste kwaliteit, draagt het gegeven dat de accountants periodiek op kwaliteit worden beoordeeld ook bij aan het maatschappelijk vertrouwen in accountants.

Dit verslag bevat de resultaten van de kwaliteitsbeoordelingen van het toetsingsjaar 2019 en beschrijft een aantal relevanten ontwikkelingen die zich dit verslagjaar hebben voorgedaan.

RESULTATEN TOETSINGEN

Algemeen

De Raad voert bovengenoemde kwaliteitsbeoordelingen uit bij accountantspraktijken die werkzaamheden in het NBA-domein (vrijwillige controleopdrachten, overige assurance-opdrachten, beoordelingsopdrachten en aan assurance verwante opdrachten) uitvoeren, en bij praktijken die (tevens) wettelijke controles uitvoeren (Wta-vergunninghouders niet-oo). De Raad heeft de SRA geaccrediteerd om ook toetsingen in het NBA-domein uit te voeren. SRA-leden worden daarom niet door de Raad voor een kwaliteitsbeoordeling bezocht.

De AFM houdt toezicht op Wta-vergunninghouders. Op basis van een convenant verstrekt de Raad aan de AFM informatie over de uitkomsten van de door de Raad uitgevoerde kwaliteitsbeoordelingen die onder de scope van de Wta-vergunning vallen.

Resultaten toetsingen accountantspraktijken met Wta-vergunning

In dit verslagjaar hebben de Raad en de SRA totaal 55 accountantskantoren met een Wta-vergunning getoetst. Daarvan voldeed 58% (32) van de kantoren aan de gestelde eisen. De overige ruim 42% (23) voldeed op belangrijke onderdelen nog niet. Na een verbetertraject worden zij opnieuw getoetst. In het vorige verslagjaar voldeed ruim driekwart van de getoetste kantoren.

Van de 11 kantoren die dit jaar een hertoetsing hebben ondergaan, voldeed 55% (6). Vorig jaar voldeed 92% (11 van de 12). De Raad heeft aan het eind van dit verslagjaar nog negen (her)toetsingen onderhanden. In vijf gevallen is het eindoordeel aangehouden en vindt na een jaar een aanvullende hertoetsing plaats.

De Raad en de SRA melden de uitkomsten van de (her)toetsingen aan de AFM. Daarnaast geeft de Raad (ook) zelf opvolging aan onvoldoendes. In het uiterste geval adviseert de Raad het NBA-bestuur om een tuchtklacht in te dienen tegen de verantwoordelijke accountant. In de twee onvoldoendes dit verslagjaar heeft de Raad nog geen aanleiding gezien daartoe over te gaan.

Wta-vergunninghouders			Wta-vergunninghouders		
Toetsing 2019			Hertoetsing 2019		
NBA	SRA	Totaal	NBA	SRA	Totaal
 2	 30	 32	 1	 5	 6
 5	 18	 23	 2	 3	 5
 0	 0	 0			

 Voldoet Voldoet op belangrijke onderdelen niet Voldoet niet

Totale populatie door de Raad getoetste Wta-vergunninghouders (niet-oob)

De huidige populatie Wta-vergunninghouders (niet-oob) die onder de toetsings-scope van de Raad valt betreft 81 accountantsorganisaties. Op enkele na heeft de Raad inmiddels alle accountantsorganisaties een keer getoetst. 71% (52) van de getoetste organisaties voldoet; 12% (9) is nog onderhanden bij de Raad en 16% (12) voldoet (nog) niet. Van de acht organisaties die nog niet door de Raad zijn getoetst hebben er vijf recent de vergunning ontvangen. De overige drie zijn recent door de AFM overgedragen ex oob-vergunninghouders.

Resultaten toetsingen accountantskantoren zonder Wta-vergunning

De Raad en de SRA hebben in dit verslagjaar in totaal 217 accountantskantoren zonder Wta-vergunning getoetst. Daarvan voldeed 68% (148) aan de daaraan gestelde eisen (in 2018: 83% (228 van 275)); 30% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet.

Drie van de door de Raad getoetste kantoren (2%) voldeden niet aan de daaraan gestelde eisen:

- In twee gevallen was sprake van een vervroegde reguliere toetsing na een onvoldoende hertoetsing in het verleden. Daarom heeft de Raad het eindoordeel 'voldoet niet' verstrekt, in plaats van 'voldoet nog niet'. Bij één geval heeft het NBA-bestuur op advies van de Raad besloten een tuchtklacht in te dienen. De andere praktijk heeft nadere maatregelen aangekondigd. De Raad heeft in dit specifieke geval het kantoor de gelegenheid gegeven de maatregelen te implementeren om zodoende alsnog aan de eisen te voldoen. Hierna zal de Raad opnieuw toetsen.
- In het geval van de derde onvoldoende heeft de verantwoordelijk accountant van de getoetste praktijk besloten zijn inschrijving door te halen. De Raad ziet geen aanleiding het NBA-bestuur in dit geval alsnog te adviseren een tuchtactie te starten.

Van de 33 hertoetsingen heeft 88% (2018: 87%) tot een 'voldoet' geleid. Vier accountantspraktijken voldeden opnieuw niet. In de twee gevallen waarin de Raad het eindoordeel 'voldoet niet' heeft afgegeven, besloot één praktijk verder te gaan als administratiekantoor. De andere praktijk heeft de opdrachten waarop het telkens onvoldoende scoorde afgestoten. In beide gevallen heeft de Raad besloten geen nadere opvolging aan de onvoldoende te geven.

In de door de SRA uitgevoerde hertoetsingen met een uitkomst onvoldoende op het NBA-domein heeft de Raad de desbetreffende dossiers opgevraagd.

Niet-Wta-vergunninghouders			Niet-Wta-vergunninghouders		
Toetsing 2019			Hertoetsing 2019		
NBA	SRA	Totaal	NBA	SRA	Totaal
 142	 6	 148	 24	 5	 29
 59	 7	 66	 2	 2	 4
 3	 0	 3			

 Voldoet Voldoet op belangrijke onderdelen niet Voldoet niet

Analyse toetsingsresultaten

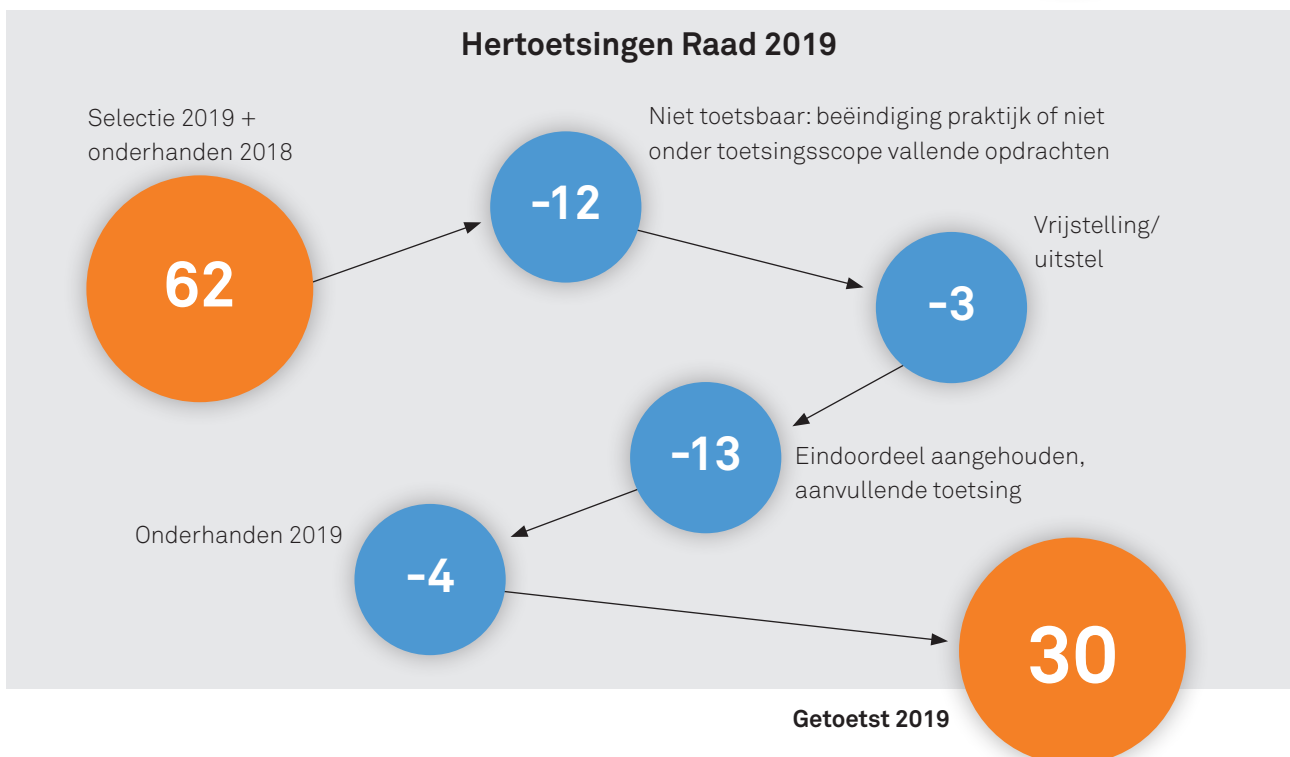
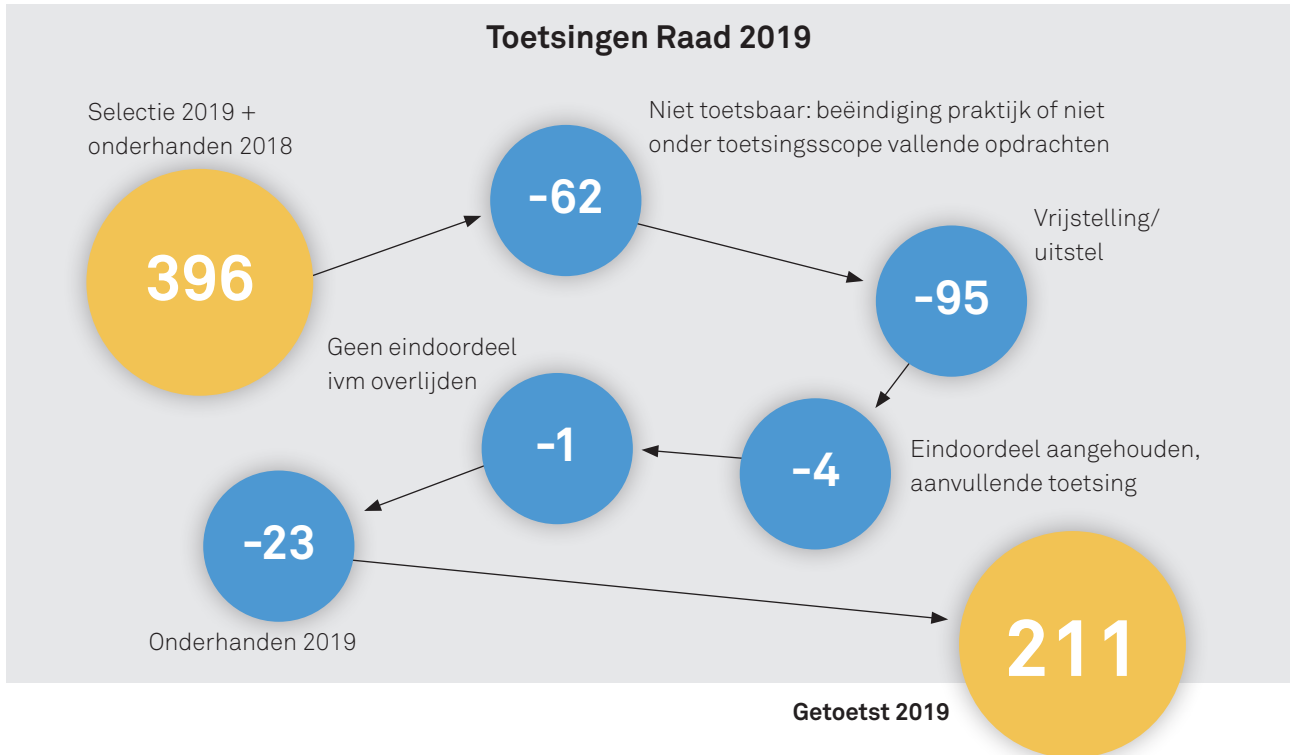
In vergelijking tot het vorige verslagjaar zijn er zowel bij de Raad als de SRA minder kantoren die dit jaar voldeden. De Raad wijst er op dat de toetsingspopulatie ieder jaar wisselt, wat een zuivere een-op-een-vergelijking lastig maakt. De ene selectie kan 'toevallig' meer kantoren bevatten die bijvoorbeeld extra begeleiding nodig hebben of die te maken hebben gehad met vertrekkende accountants / beleidsbepalers. Dat maakt dat het percentage kantoren dat een voldoende scoort na een toetsing lager kan uitvallen dan in een ander jaar. Los daarvan heeft de Raad geconstateerd dat het instrument 'voortgezette toetsing' dit jaar minder vaak kon worden ingezet. De Raad wijst er echter op dat het percentage dat een voldoende heeft behaald na hertoetsing dit jaar wederom ruim boven de 80% ligt (NBA-domein).

HET PROCES

De Raad maakt elk jaar (in februari) een selectie van de kantoren die dat jaar voor (her)toetsing in aanmerking komen. In beginsel wordt elk kantoor eens in de zes jaar getoetst. Omstandigheden (risicofactoren) kunnen er toe leiden dat een kantoor eerder wordt getoetst. Hertoetsingen vinden doorgaans één tot twee jaar na toetsing plaats.

In bepaalde gevallen kan een kantoor een vrijstelling krijgen voor een kalenderjaar. Er moet dan sprake zijn van opbouw, fusie/overname of afbouw van een kantoor. Daarnaast kunnen er andere redenen zijn waarom een geselecteerd kantoor alsnog niet wordt ge(her)toetst. Bijvoorbeeld als er geen accountant meer aan het kantoor verbonden is, of wanneer er sprake is van bijzondere persoonlijke omstandigheden.

BELEID AANHouden EINDOORDEEL IN VERBAND MET AANVULLENDE (HER)TOETSING

Ook dit verslagjaar heeft de Raad waar mogelijk gebruikgemaakt van het instrument 'aanvullende (her)toetsing' en daarmee de kantoren die het verbeterplan grotendeels hadden uitgevoerd, maar nog niet helemaal voldeden, een extra verbeterkans geboden. De Raad besluit daartoe als het kantoor een zichtbare verbetering heeft gemaakt, de overige tekortkomingen binnen een jaar te herstellen zijn en het getoetste kantoor bewustzijn en ambitie toont om de verbeteringen op korte termijn door te voeren. Om zich een beeld te vormen van dat laatste, voert de Raad doorgaans eerst een gesprek met het kantoor.

Als een kantoor met de geboden verbeterkans akkoord gaat, wordt het eindoordeel tot na de aanvullende (her)toetsing aangehouden. Het kantoor dient in de aanloop naar die aanvullende (her)toetsing wel een plan van aanpak met onderliggende oorzaakanalyse en een halfjaarlijkse rapportage aan de Raad te sturen. Met deze meer begeleidende rol verwacht de Raad binnen een jaar dergelijke kantoren naar het vereiste kwaliteitsniveau te begeleiden.

Van de dertien hertoetsingen die in het vorige verslagjaar zijn aangehouden in verband met een aanvullende hertoetsing, heeft de Raad er dit jaar vijf kunnen afronden: alle met een positief eindoordeel. Aan het einde van dit verslagjaar heeft de Raad in achttien (her)toetsingen het eindoordeel aangehouden in verband met een aanvullende (her)toetsing.

VERBETERPUNTEN VOOR KANTOREN

Het blijkt dat een aantal kantoren nog steeds onvoldoende bekend is met de van toepassing zijnde regelgeving of deze niet juist toepassen of naleven. Dit betreft, net als voorgaande jaren, de NVKS, de Wwft, de NV COS en de NVPE.

Verbeterpunten kantoren

Tav stelsel van kwaliteitsbeheersing:

- vastleggen kwaliteitsbeleid en het invoeren of verbeteren van een kwaliteitshandboek;
- de invulling van de waarneming;
- het voldoen aan de zeggenschapseisen;
- alertheid bij (updates) software elektronische dossiers.

Op dossierniveau (controle en samenstel):

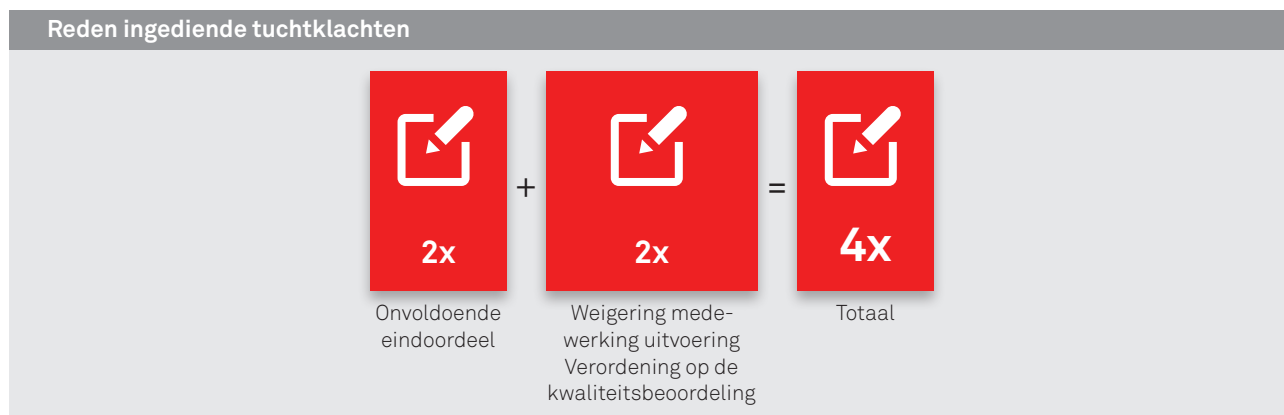
- onvoldoende diepte van de werkzaamheden;
- risicoanalyse en/of bepaling van de materialiteit;
- aandacht voor de planningsfase;
- specifiek maken van werkprogramma's;
- vastleggingen (meer dan wel beter);
- verslaggevingsvereisten;
- procedures rond opdrachtbevestigingen;
- bevestiging bij de jaarrekening;
- tekst van de samenstellingsverklaring.

TUCHTPROCEDURES

Als uit een toetsing blijkt dat er sprake is van klachtwaardig handelen in de beroepsuitoefening kan de Raad het NBA-bestuur adviseren een tuchtklacht aanhangig te maken bij de Accountantskamer. In het verslagjaar zijn vier tuchtklachten ingediend en heeft de Accountantskamer in drie zaken uitspraak gedaan: alle klachten zijn (overwegend) gegrond verklaard.

De opgelegde tuchtrechtelijke maatregelen varieerden van doorhaling voor 18 maanden tot doorhaling voor drie jaar met een boete van € 8.000,-. De boete is opgelegd in een klacht waarbij de betrokken accountant stelselmatig niet had meegewerkt aan de bepalingen uit de Verordening op de kwaliteitsbeoordeling. Hieruit valt op te maken dat de Accountantskamer het niet meewerken aan de kwaliteitsbeoordelingen van de Raad – terecht – zeer serieus neemt.

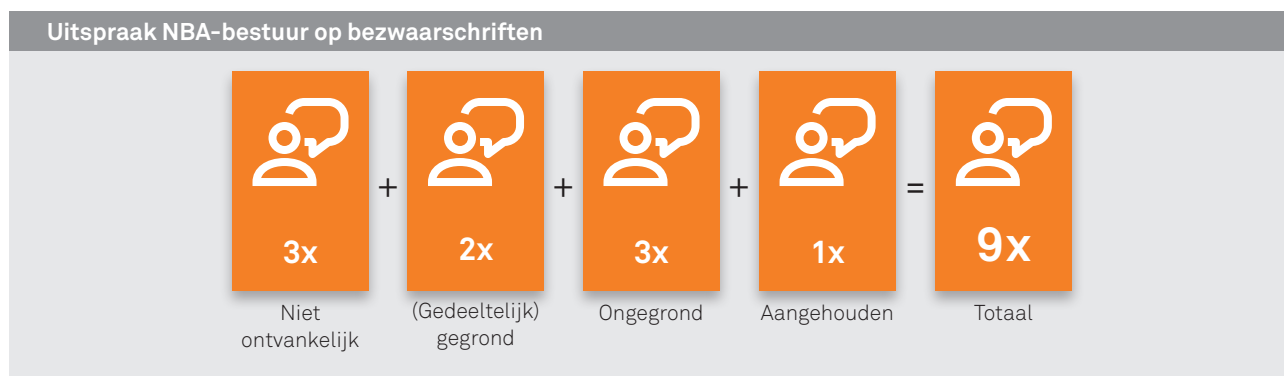

Tegen uitspraken van de Accountantskamer kan beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). In het verslagjaar is daar tweemaal gebruik van gemaakt door de betrokken accountants. Het CBb heeft in één zaak uitspraak gedaan en het beroep van de accountant ongegrond verklaard.

BEZWAAR- EN BEROEPSPROCEDURES

Als een kantoor het niet eens is met het eindoordeel van de Raad of met de in rekening gebrachte kosten van de (her) toetsing dan kan het daartegen bezwaar indienen bij het NBA-bestuur. Het NBA-bestuur doet vervolgens een uitspraak waartegen beroep mogelijk is bij het CBb. Kantoren hebben dit verslagjaar elf keer een bezwaarschriften ingediend, dit betrof in alle gevallen een bezwaar tegen het eindoordeel.

In drie gevallen hebben de Raad en de bezwaarde een minnelijke oplossing bereikt waarna het bezwaarschrift is ingetrokken.

In het verslagjaar heeft het CBb in twee hoger beroepszaken volgend op de bezwaarprocedure uitspraak gedaan: een gericht tegen het eindoordeel en de ander tegen de factuur. In beide zaken heeft het CBb het beroep van de accountant ongegrond verklaard.

In de zaak tegen de factuur voerde de betrokken accountant onder meer aan dat de Raad ten onrechte de kosten voor de toetsing in het Wta-domein bij het kantoor in rekening had gebracht, omdat de AFM dit ook jaarlijks doet. Volgens de betrokken accountant had de Raad het bedrag bij de AFM in rekening moeten brengen. Het CBb overwoog dat van dubbele kosten voor de uitvoering van de kwaliteitstoetsing geen sprake is: de bij betrokkene (jaarlijks) door de AFM in rekening gebrachte kosten zien op het doorlopende toezicht en de kosten van de Raad op de door hem uitgevoerde toetsing.

EVALUATIES TOETSINGEN

Getoetste kantoren worden na afloop gevraagd via een digitale enquête aan te geven hoe zij de toetsing hebben ervaren. Overall scoort de Raad ruim voldoende. Enkele opmerkingen hebben betrekking op de (zware) toetsing van kleine en startende kantoren en op de beperkingen van de toetsingsapplicatie. Met betrekking tot dit laatste wordt er momenteel gewerkt aan een nieuwe toetsingsapplicatie.

De feedback die de kantoren hebben gegeven op de individuele toetsers heeft de Raad meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de toetsers. Indien daar aanleiding toe was heeft de Raad individuele evaluatiegesprekken met de toetsers gevoerd.

GEACCREDITEERDE ORGANISATIES

De Raad heeft drie organisaties geaccrediteerd om toetsingen uit te voeren onder de bij hen aangesloten accountants-eenheden: de SRA, het Instituut Internal Auditors Nederland (IIA) en het Samenwerkingsverband Kwaliteitstoetsingen Overheidsaccountants (KOA). Van alle drie de organisaties verloopt de accreditatie eind 2019/begin 2020. Voordat de Raad tot verlenging overgaat voert hij eerst een accreditatieonderzoek uit. Deze onderzoeken waren dit verslagjaar nog niet afgerond.

De SRA en het IIA brengen een eigen verslag van werkzaamheden uit.

VOORUITBLIK TOETSINGSJAAR 2020

In dit verslagjaar heeft de CTA haar eindrapportage gepubliceerd en inmiddels heeft minister Hoekstra hier een kabinetsreactie op gegeven. Met name de aanbeveling dat de AFM 'de jure en de facto het toezicht op de niet-oob-vergunninghouders moet uitvoeren' zal van invloed zijn op de werkzaamheden van de Raad in dit domein. De Raad is direct en indirect betrokken bij gesprekken hierover met de diverse stakeholders.

Daarnaast onderzoekt de Raad samen met het NBA-bureau hoe de aanbevelingen die diverse partijen het afgelopen jaar hebben gedaan op het gebied van toezicht en kwaliteitsbeoordelingen, geïmplementeerd kunnen worden. Belangrijke thema's zijn in dit verband het bevorderen van het lerend vermogen, frequentie kwaliteitsbeoordelingen, versterking onafhankelijke procedure, nadruk op vaktechnisch dialoog en ontjuridiseren, en gelijk speelveld.

Ook zullen de kwaliteitsbeoordelingen voor de groep intern- en overheidsaccountants die onder het bereik van de Raad vallen in het komende toetsingsjaar verder worden uitgewerkt.

Aan het einde van het toetsingsjaar 2019 was de ontwikkeling van de nieuwe toetsingsapplicatie in volle gang. Het is de verwachting dat deze applicatie eind 2020 in gebruik kan worden genomen.

Tot slot het volgende. Kort voor het einde van het toetsingsjaar 2019 heeft Nederland, net als de rest van de wereld, te maken gekregen met het COVID-19 virus. Gelet op de gevolgen van COVID-19 voor de samenleving, de economie en daarmee ook voor accountants, heeft de Raad direct besloten de aanvang van de toetsingen voor het toetsingsjaar 2020 niet eerder te laten plaatsvinden dan in september 2020. Over de exacte planning heeft de Raad zich later in het nieuwe verslagjaar gebogen.

MEER INFORMATIE OVER DE RAAD

De samenstelling van de Raad voor Toezicht is te vinden op de NBA-website. Ook vindt u hier de eerdere verslagen van de Raad en meer informatie over het toetsingsproces.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Antonio Vivaldistraat 2
1083 HP Amsterdam
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

T 020 301 03 01
E nba@nba.nl
I www.nba.nl